

MĂRTURII DESPRE ALEXANDRU IOAN CUZA ÎN COLECȚIILE MUZEULUI NAȚIONAL DE ISTORIE A ROMÂNIEI

Cornel Constantin Ilie

Cuvinte cheie: Cuza, Muzeul Național de Istorie, colecție, Napoleon III
Key Words: Cuza, National History Museum, collection, Napoleon III

Abstract: Testimonials about Alexandru Ioan Cuza in the National History Museum collections

The National History Museum has in its collections a large number of objects related to Alexandru Ioan Cuza. The most important will be presented in this communication. The throne, the seal, the sword, the revolver, the watch and the pistols kit received from Napoleon III, is among them. With their help, we can do a better view of the life and activity of this remarkable personality of Romanian modern history.

Alexandru Ioan Cuza nu putea să lipsească din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României, astfel că numeroase bunuri culturale care amintesc de „domnul Unirii” se află în colecțiile acestei prestigioase instituții. Câteva dintre cele mai valoroase obiecte le supunem atenției în paginile ce urmează.

Armament

Foarte interesantă este trusa de pistoale dăruită de împăratul Franței, Napoleon al III-lea, lui Alexandru Ioan Cuza¹ (Foto 1). Trusa cuprinde 11 piese:

1. Cutia de formă dreptunghiulară, lucrată din lemn de abanos, cu ornamentații (motive florale). Pe capac este gravată monograma domnitorului A.I. Cuza, iar pe partea interioară următoarea inscripție, imprimată cu auriu: „Gastinne - Renette Arg. de l'Empereur”, iar deasupra stema Franței. Interiorul cutiei este căptușit cu catifea bleu-marin.

2-3. Pistoale lucrate din lemn de abanos și metal. Țevile sunt metalice și au ornamentații cu motive florale, la fel ca și mânerul care sunt din lemn. Pe mâner au imprimată monograma domnitorului Cuza și coroana princiară.

4. Ciocan confecționat din lemn de abanos. Mânerul este rotund și are aplicate ornamente cu motive geometrice. Partea superioară este de formă paralelipipedică și are două fețe ornamentate floral.

¹ MNIR, inv. 32648-32659.

Foto 1: Trusa de pistoale primită de la Napoleon al III-lea / Pistols kit received from Napoleon III

5. Clește realizat din metal alb care are pe toată suprafața o bogată ornamentație cu motive florale. Partea superioară este din metal alb și auriu. La vârf are un capac metalic aurit ce acoperă șurubelnița.

6. Șurubelniță cu mâner din lemn de abanos având ornamentație cu motive florale. Partea superioară este din metal alb și auriu. La vârf are un capac metalic aurit acoperă șurubelnița.

7. Măsurătoare de forma unei lingurițe și este confecționată din metal aurit. Obiectul are pe toată suprafața o bogată ornamentație cu motive florale.

8. Burduf confecționat din metal alb având partea superioară aurită. Pe toată suprafața sunt imprimare motive ornamentale. Înăuntru are mai multe alice.

9. Cutiuță făcută din lemn de abanos, cu formă cilindrică. Pe capac sunt imprimare ornamentații cu motive florale.

10-11. Vergele pentru curățat pistolul (2 bucăți). Sunt confecționate din lemn de abanos, având un capăt ușor bombat și ornamentații florale. Vârfurile sunt metalice și au striajuni.

Din aceeași categorie (a armelor de foc) amintim revolverul (cu butoiăș) al domnitorului, încrustat și aurit, fabricat în Franța la mijlocul secolului al XIX-lea² (Foto 2).

Foto 2: Revolver ce a aparținut domnitorului Alexandru Ioan Cuza
Revolver which belonged to Prince Alexandru Ioan Cuza

În patrimoniul M.N.I.R. se află și o pușcă fabricată la Manufactura română de arme din București (numele atelierului este gravat pe patul puștii, deasupra inscripției fiind gravată coroana princiară), dăruită cu dedicație domnitorului Al. I. Cuza: „Primul muscheton fabricat în România, oferit M.S. Alex. Ion I. 1865”. Țeava este fără ghinturi, din metal, calibru 18 mm, mecanismul de dare a focului este prevăzut cu cătare și înălțător iar pe talpa metalică a patului puștii, care este din lemn, apar stemele reunite ale Principatelor Române³ (Foto 3).

Foto 3: Pușcă de
producție
românească, dăruită
de fabricant
domnitorului Cuza /
Romanian
production rifle,
given by the
manufacturer to
Prince Cuza

² MNIR, inv. 26713.

³ MNIR, inv. 75271.

Trecând la armele albe, Muzeul Național de Istorie deține o sabie cu briliante, rubine și smaralde, oferită de cetățenii orașului Turnu Măgurele domnului Alexandru I. Cuza. Garda și extremitățile tecii au ornamente din metal aurit. Pe lamă se află următoarea inscripție: „Arta de Toledo 1864 / Suvenir de la cetățenii comunei Turnu Măgurele Mării Sale Domnitorul Românilor pentru mărețele fapte din 1864”. Teaca este prevăzută cu două anouri pentru prindere⁴ (Foto 4).

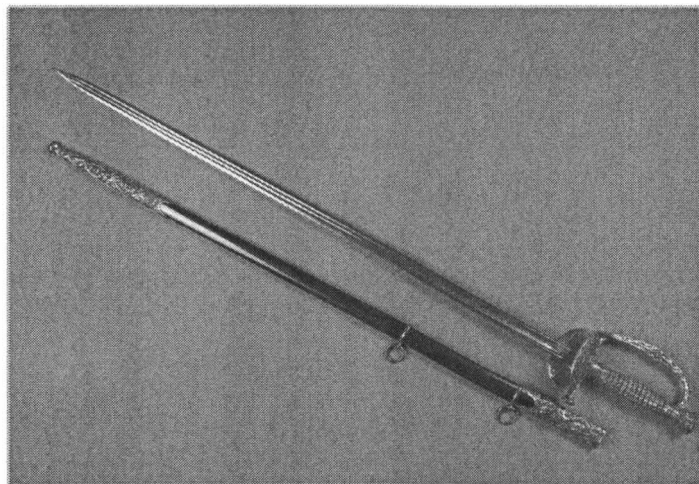

Foto 4: Sabie cu briliante, rubine și smaralde, primită de Cuza de la locuitorii din Turnu Măgurele / Sword with diamonds, rubies and emeralds, which Cuza received from citizens of Turnu Măgurele

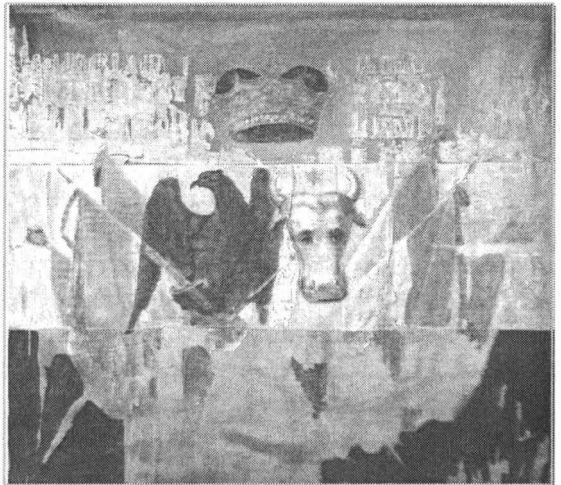
TEXTILE

Din această categorie se remarcă steagul domnesc din timpul lui Alexandru Ioan Cuza. Pânza este din mătase tricoloră (roșie – galbenă - albastră) are formă dreptunghiulară, iar culorile sunt dispuse orizontal, cu roșu în partea superioară, galben la mijloc și albastrul în partea inferioară. Pe centrul pânzei este pictată stema Principatelor Unite – acvila și capul de bour – încadrată de drapele tricolore înclinate ușor spre exterior. Deasupra stemei se află o coroană princiară și inscripția „Unirea Principatelor fericirea românilor. Trăiască A. Ioan I”, care nu se mai distinge decât parțial. Pânza se află introdusă în tul dublu. Steagul datează din perioada care a urmat unirii depline a Principatelor Române. După abdicarea lui Cuza, steagul s-a păstrat la Arsenalul Armatei din București până în anul 1919, când a trecut în patrimoniul Muzeului Militar Național; în 1971 a trecut în colecțiile M.N.I.R.⁵ (Foto 5).

⁴ MNIR, inv. 32803.

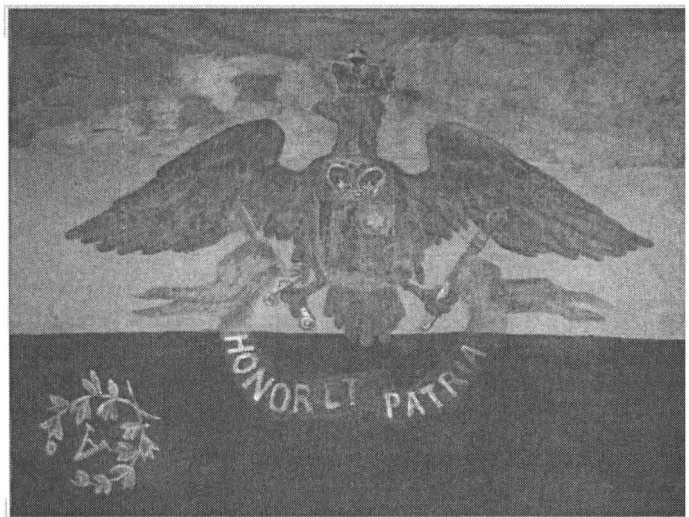
⁵ MNIR, inv. 75045.

Foto 5: Steag domnesc din timpul
lui Alexandru Ioan Cuza /
Princely flag during the reign of
Alexandru Ioan Cuza

Demn de amintit este drapelul Regimentului 7 Infanterie de Linie. Pânza dreptunghiulară din mătase dublă tricoloră, având culorile dispuse orizontal, are pe centru pictată o acvilă, pe pieptul căreia se află stema Principatelor Unite, iar sub aceasta o panglică roșie cu inscripția „Honor et Patria”. În colțurile libere se găsește monograma „A” a domnitorului. Hampa este din lemn negru, terminată în vârf cu o acvilă cruciată, de metal, așezată pe un cartel. Drapelul a fost distribuit unității la 1 septembrie 1863, pe platoul Cotroceni, și a rămas în dotare până în anul 1866⁶ (Foto 6).

Foto 6: Drapelul Regimentului
7 infanterie de linie / 7th Line
Infantry Regiment Flag

⁶ MNIR, inv. 75120.

Mobilier

Din această categorie se detașează tronurile domnitorului Alexandru Ioan I și al doamnei Elena Cuza. Cele două tronuri au partea superioară a spătarului și brațele sculptate. Pe spătar în partea superioară este stema Principatelor Unite și coroana princiară susținută de doi amorași. Brațele se termină cu capete figurate de leu, spătarul, bancheta și brațele fiind tapițate cu catifea vișinie. Bancheta are în partea inferioară ciucuri din fir auriu. Pe spătarul tronului domnitorului se află monograma lui Carol I, care a înlocuit monograma lui Alexandru Ioan Cuza⁷ (Foto 7). Același lucru se constată și la tronul doamnei Elena, a cărei monogramă a fost înlocuită de ce a Elisabetei. Cele două piese de mobilier sunt prevăzute cu câte o pernă detașabilă îmbrăcată în catifea vișinie.

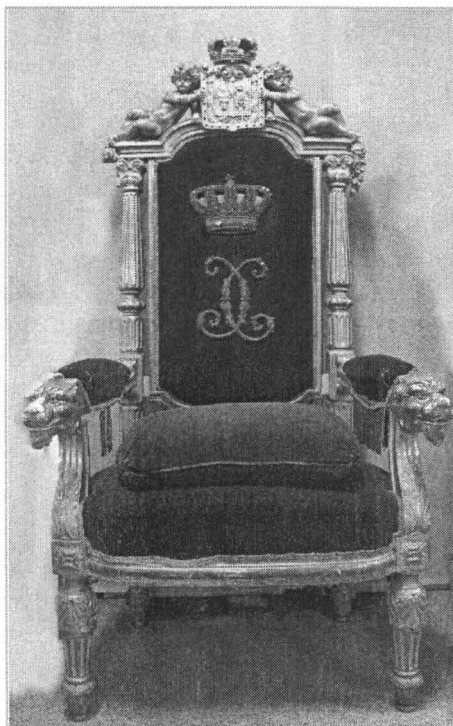

Foto 7: Tronul lui Alexandru
Ioan Cuza / Throne of Alexandru
Ioan Cuza

Numismatică

Din acest domeniu prezentăm Ordinul „Osmanie” conferit domnitorului Cuza în 1864, cu prilejul vizitei la Constantinopol. Ordinul a fost inițiat în 1861 de către sultanul Abdul – Aziz. Decorația are formă de stea cu șapte colțuri, în centru căreia este aplicat un tambur din metal care susține medalionul din email roșu. Pe el este gravată o inscripție, cu caractere arabe, și o semilună din metal aurit⁸ (Foto 8).

⁷ MNIR, inv. 75046.

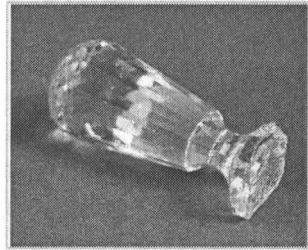
⁸ MNIR, inv. 81322.

Foto 8: Ordinul „Osmanie” conferit domnitorului Cuza în 1864, cu prilejul vizitei la Constantinopol / Order "Osmanie" that Cuza received in 1864, during his visit to Constantinople

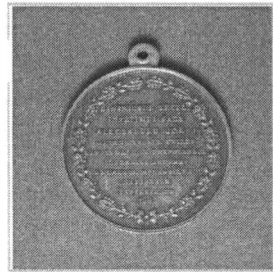
În patrimoniul M.N.I.R. se află și sigiliul domnitorului Unirii. Obiectul are formă pătrată, în câmp fiind gravată monograma lui Alexandru Ioan I, timbrată de o coroană princiară. Atât sigiliul, cât și mânerul sunt din cristal, fațetat⁹ (Foto 9).

Foto 9: Sigiliul domnitorului Alexandru Ioan Cuza / Seal of Prince Alexandru Ioan Cuza

Foarte interesant este medalionul oferit de reprezentanții județului Tecuci, domnitorului Cuza, ca recunoștință pentru promovarea legii secularizării averilor mănăstirești. Medalionul are formă ovală având pe avers reprezentată stema județului Tecuci timbrată de o coroană. Pe revers, încadrată într-o cunună de stejar este gravată inscripția „Districtul Tecuci Înălțimei Sale Alexandru Jon I întemeietorul unirei restauratorul drepturilor României asupra bunurilor monastirești naționale înstrăinate 1863”¹⁰ (Foto 10).

Foto 10: Medalion oferit de reprezentanții județului Tecuci / Medallion offered by representatives of Tecuci County

Diverse

Din alte categorii de obiecte legate de viața și activitatea lui Alexandru Ioan Cuza, mai amintim:

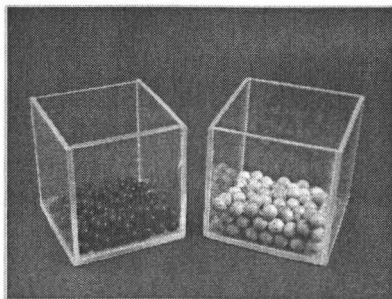
- bilele, albe și negre, folosite la alegerea lui Al. Ioan Cuza ca domn al Principatului Moldova¹¹ (Foto 11).

⁹ MNIR, inv. 106682.

¹⁰ MNIR, inv. 32805.

¹¹ MNIR, inv. 101712 – 101713.

Foto 11: Bilele folosite la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei / The balls used in the election of Alexandru Ioan Cuza as prince of Moldavia

- o tabacheră de formă paralelipipedică, rotunjită la capete, care are aplicat, pe capac, din metal, cifrul domnitorului și coroana¹² (Foto 12).
- un ceas de buzunar de formă rotundă, ce are pe capac, în exterior, gravată monograma domnitorului Cuza și motive ornamentale florale; deasupra coroana princiară¹³ (Foto 13).

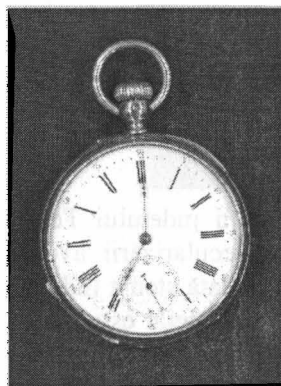

Foto 12: Tabacheră ce a aparținut lui Alexandru Ioan Cuza / Cigarette case that belonged to Alexandru Ioan Cuza

Foto 13: Ceas de buzunar ce a aparținut lui Alexandru Ioan Cuza / Pocket watch that belonged to Alexandru Ioan Cuza

Desigur că acestea sunt doar o parte din obiectele referitoare la personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza care se află în patrimoniul M.N.I.R. și care au făcut parte din expoziția dedicată Unirii Principatelor, organizată în anul 2009¹⁴. În colecțiile muzeului se mai află și fotografiile, cărți poștale, documente, obiecte de artă decorativă etc., care pot întregi imaginea „muzeistică” a uneia dintre cele mai importante figuri ale istoriei moderne a României.

De un foarte mare ajutor în realizarea articolului de față ne-au fost informațiile fișele de obiect realizate de Șerban Constantinescu, Mariana Neaguțu, Maria Magdalena Ioniță, Cornelia Apostol, Elena Pălânceanu, Oana Ilie¹⁵.

¹² MNIR, inv. 139640.

¹³ MNIR, inv. 32804.

¹⁴ Muzeul Național de Istorie a României, *Unirea Principatelor – 150 de ani* (catalogul expoziției), Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009.

¹⁵ Articol realizat în cadrul Proiectului POSDRU-Burse Doctorale, Universitatea Valahia, Târgoviște. <http://www.cimec.ro> / <http://www.muzeuvaslui.ro>